

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 140. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1812_189-txt-shoot-idm4485.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Medens den reformerte Tro saaledes vandt Seier i Engelland og Holland, maatte den i Frankrig gennem lang Undertrykkelse og blodige Krige fremledes til Borgerret. Frankriges Frands er forhen nævnt som et af de Redskaber, hvorved Gud opholdt Karl i sit onde Løb: han havde arvet Noget af sine Fædres Ridderaand og hans bløde Hjerter bevægedes stundom af høiere Følelser, men lod sig for det meste styre af syndige Tilbøieligheder og jordiske Ønsker. Vellyst og Ærgerrighed delte Herredømmet i ham; og at Karl blev ham foretrukket, da de begge beilede til Keiserværdigheden, var vel det som mest drev ham uafsladelig i Marken, og ophidsede ham saaledes, at han forargede hele Europa ved at indgaae Forbund med den tyrkiske Soliman, som dengang var Kristendommens farligste udvortes Fjende. Ustadig var han i al sin Vandel, ogsaa, eller rettere, fordi han var det i Troessager; eengang lod det som han vilde lade sit Land reformere, og strax derpaa forfulgte han sine reformerte Undersaatter. Han var i alle Maader et tro, og i nogle, et glimrende Billede af det egentlige frankiske Folk. Frankerne lode sig døbe, fordi Klodovig gjorde det, og i intet Tidsrum har Kristendommen ret fæstet Rod i dem. Anderledes har det stedse været med Nordmannernes, Gothernes 1410 og tildels Burgundernes og Allemannernes Efterkommere. At disse havde mere Hjerter og en aandeligere Fantasi stadfæster hele Historien, ligesaa vel Poesiens som Korstogenes, Valdensernes som Reformationens. Dette gælder om alle Stænder, saa at selv i Religionskrigene vare Prindsene af Bourbon og Lothringen de Eneste, som toge nogen Deel i Troens Sag; Hoffet i Paris var denne aldeles ligegyldig, og jordiske Hensyn bestemte allene til hvilket Partie det skulde høre. Denne hjerteløse Falskhed, som Man har adlet eller søgt at besmykke med Navnet Politik, var en af de virksomste Aarsager til Krigens Udbrud, og havde nær skilt det valesiske Hus ved Kronen, førend det fik Tid til at uddø. Frandses Sønneson, den svage og slettænkende Karl den Niende, sad paa Tronen og hans Moder, den rænkefulde Italienerinde, Katrine af Medicis, regerede. Splid imellem Landets Mægtige, var det Eneste hvorved hun kunde gælde Noget, og den var det let for hende at nære mellem de fyrstelige Huse Bourbon og Guise der baade som Anførere for de stridige Troespartier og Medbeilere til Magt og Anseelse vare hinandens Fiender. Krigen førtes med foranderlig Lykke, og Ingen af Delene kunde faae afgørende Overmagt; da traadte Katrine atter til med sine ugudelige Rænker: en Fred blev sluttet som var gunstig for de Reformerte, og til Pant paa ubrydeligt Venskab skulde deres unge Høvding, Henrik Bourbon af Navarra formæles med Karls Søster.*1572. Bryllups142dagen kom, skarevis flokkede sig Hugonoternes Ædlinge med den kække, graahærdede Admiral Coligny i Spidsen, for i Paris at holde og smykke den store Høitid; men det vidste de ikke, at Katrine ved sin Datters Haand agtede at lokke Henrik og dem alle i Graven. Om Nattetide blev Løsenet givet til denne Mørkhedens Idræt, Gaderne strømmede med Blod, Husene fyldtes med Lig og Luften med Hylen; til den ugudelige Kvindes uudslettelige Skændsel bærer dette gruelige Optrin Blodbryllups Navn. Coligny faldt og mange Ædle med ham, Henrik købte feig sit Liv for sin Tro, Blodbadet efterlignedes i Rigets andre store Stæder, og mange tusinde Hugonotter toges af Dage; men der bleve dog Nok tilovers til at udgøre en Hær, og da Henrik kort efter undkom af sit Fængsel, vare de ved Fortvivlelsen vel hartad lige saa stærke, som forhen. Imidlertid vare de udentvivl blevne saa godt som udryddede, dersom Gud ikke havde ladet Omstændighederne komme dem til Hjælp. Kongens Broder Henrik, som med Held førte Krigens imod dem, blev kaldet til Polens Trone og da han kort efter besteg Frankrigs, havde han saa mægtige Modstandere i sin yngste Broder og de mægtige Herrer af Gvise, som attraaede Kronen, at Fred med Hugonotterne blev ham nødvendig og deres Venskab ønskelig. Ved Snigmord skilte han sig vel ved nogle af sine Fiender, men just derved voxde baade deres Tal og Had; i Forbund med Hugonotterne beleirede han sin egen Hovedstad 1430 og maatte selv ved et Snigmord gaa ud af Verden. Med ham uddøde det valesiske Hus,*1589. men dog havde den Gud, der gør Miskundhed mod sine Fromme i tusinde Led, bevaret en frisk Gren paa Ludvig den Helliges Stamme, som i hele to Aarhundreder ei skulde aldeles visne. Denne Gren var Huset Bourbon, og dens Blomst var Henrik af Navarre; men Katholikerne vilde ei bøie sig under Hugonottens Septer, han maatte omsmedde det til et Sværd, Blodet flød, Henrik seirede, men ynkedes over Landet. Andengang prøvedes hans Tro, andengang blev den veiet og fundet for let, han gav den bort for Frankrigs Krone, og Verden berømmer ham, som om vi behøve at synde, for at Guds Villie kan ske. Nu fik Hugonotterne Religionsfrihed og Borgerret ved Edictet til Nantes, Landet blev roligt, og fik en ærefuld Fred med Spaniens Philip, som ogsaa paa denne Kant forgæves havde prøvet paa at vinde timelig Magt og evig Salighed, ved at feide paa de Reformerte; mange nyttige Anstalter bleve ogsaa satte i Værk, mest ved Raad og Daad af den store Sully; men efter 16 Aars Regering myrdedes Henrik paa Gaden i Paris.*1610. Gud havde udrustet ham med herlige Anlæg, baade i Hoved og Hjerter, men han fik Lyst til den nærværende Verden og i Kvindearme forloredede han den Kraft, som skulde opløfte ham over sig selv i Fristelsens Time; Han elskede sit Liv og mistede det.